

Volný čas v 50. a 60. letech v pohraniční obci Droužkovice

PŘÍPADOVÁ STUDIE

Bc. Věra Okénková

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Důležitost studia volného času?

OFICIÁLNÍ POSTOJE K TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU

- Situace bezprostředně **po válce**
- Postoj vládnoucí **ideologie** k samé existenci volného času
- Snahy o ovlivňování a **kontrolu** trávení volného času
- Volný čas a „**nový kurz**“

METODOLOGIE

Sběr dat:

- Orálně-historické rozhovory
- Prameny archivní povahy (Kronika obce Droužkovice, osobní archivy)

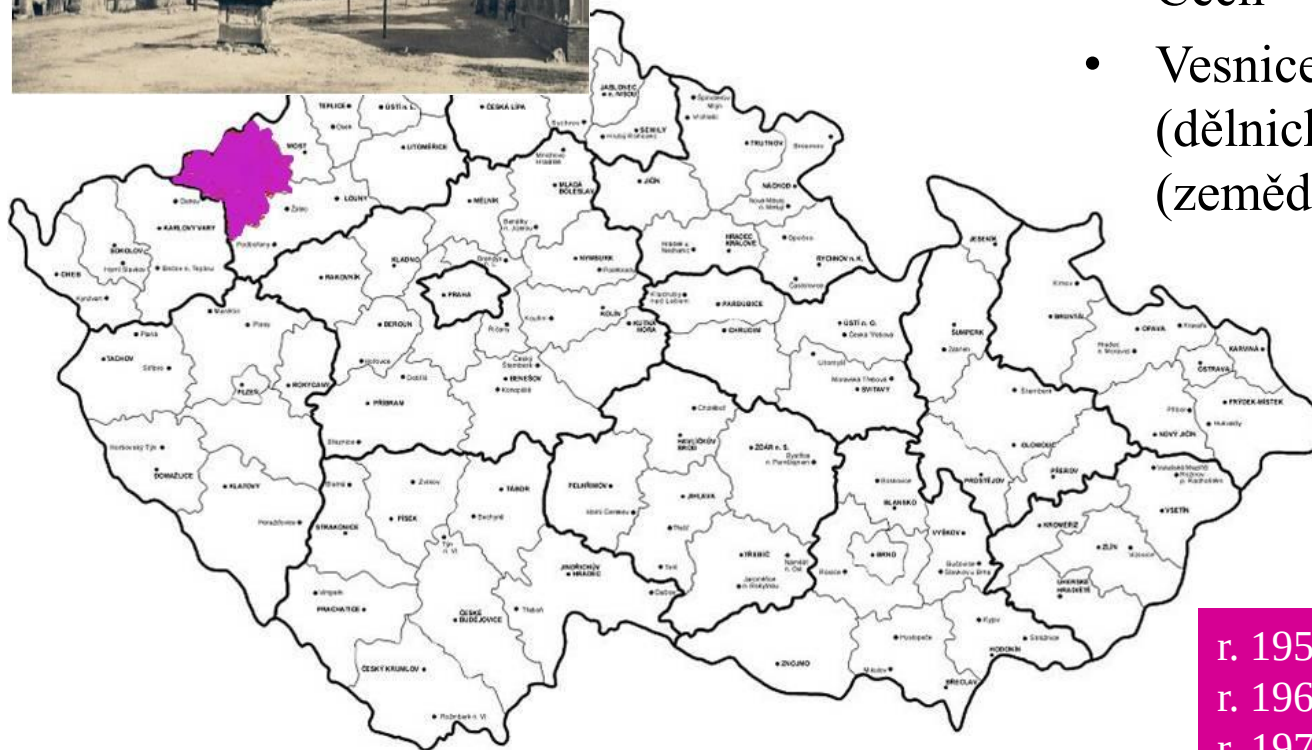
Vzorek:

- Ženy - muži, * 1942-1947
- Starousedlíci - nově příchozí
- Zemědělského - dělnického původu

50. a 60. l.:

- Dětství (do 14 let)
- Dospívání (14 – 17 let)
- Raná dospělost (18 – 26 let)

OBEC DROUŽKOVICE

- Po roce 1945 – odsun německého obyvatelstva
- Nové osidlování: především z ukrajinské Volyně a ze středních Čech
- Vesnice rozdělená: horní (dělnická) x dolní (zemědělská) část

r. 1950 - 858 obyvatel
r. 1961 - 805 obyvatel
r. 1970 - 683 obyvatel

REFLEXE VOLNÉHO ČASU

- Organizovaný x neorganizovaný volný čas
- Genderové a věkové rozdíly v trávení volného času
- Sociální a profesní rozdíly („hornáci“ x „dolňáci“)
- Rozdíly na základě ročního období

„No tak od té doby, když už naši vstoupili do JZD, tak já už jsem mohla být pionýrka, to už jsem ale pionýrkou nebyla, to už jsem potom vstoupila do ČSM, abych nebyla pozadu.“

DĚTSTVÍ – 50. l. 20. st.

Organizovaný volný čas

- Náboženství
- Sportovní kroužky
- Režimem organizovaný volný čas

Oslavy 1. máje, Chomutov

Neorganizovaný volný čas

- Dětské hry
- Sportovní aktivity
- Pasivní odpočinek

Slavnost Božího Těla, Droužkovice

„Bruslili, sáňkovali, víš jaká byla sranda na kopci? Tam byla celá vesnice včetně rodičů, dělali jsme si z bruslí boby, tahali jsme tam jako pitomý vodu v těch kádích, abysme tam měli ledovku...“

*„To jsme měli košíčky a chodili jsme sbírat lístečky z kytic (…)
a my jsme pak šli po celý vsi s košíčkem a házeli jsme ty kyticky
a za náma šel pan farář...”*

DOSPÍVÁNÍ – 1. pol. 60. l.

- **Volný čas organizovanější**
- Povinnosti snižující penzum volného času
- Taneční zábavy
- Organizovaný volný čas
 - Československý svaz mládeže
 - Spolky

„Ale my jsme tady ještě před wojnou, tady se založil Svaz mládeže, tenkrát ČSM a tady nás bylo asi padesát dva, co jsme byli členové Svazu mládeže. Ne všichni tam chtěli jít, ale my jsme je nijak nevyřazovali, na tancovačkách to bylo úplně jedno.“

„No tak jak to chodí no, převlíkl jsem se rychle do civilu a šel jsem za klukama, abych věděl co se děje ve vesnici a většinou to bylo v létě, tak žádný ty poutě tady nebyly, ale jenom tak... člověk se vrátil zase do vesnice, mezi ty kamarády.“

DOSPĚLOST

2. pol. 60. l.

Organizovaný volný čas

- Kultura
- Slavnosti
- Zájezdy
- Spolky
- Sportovní oddíly

„...no a to se přijelo z fotbalu, jestli se vyhrálo nebo prohrálo, tak se slavilo (smích), sedělo se. To se vždycky shlukli pomalu všichni, no ale uměli se lidi bavit.“

Neorganizovaný volný čas

- Hospoda
- Výlety

„Na zájezdy se hodně jezdilo, protože ty lidi sem přišli a oni opravdu tu republiku nebo vlast neznali, nehledě na to, že sem přišli i Volyňáci, který o vlasti nic nevěděli...”

ZÁVĚR PŘÍPADOVÉ STUDIE

- Specifika **pohraniční** obce
- Kontinuita, proměna a vytváření **tradic**
- **Společenská funkce**
- **Pasivní** trávení volného času

VYUŽITÍ ORÁLNÍ HISTORIE A TEMATIKY VOLNÉHO ČASU VE VÝUCE

- Zlepšení mezigeneračních **vztahů**
- Vývoj komunikačních dovedností
- Budování **lokální identity**
- Objevování historické kontinuity
- Pohled na „velké dějiny“
prostřednictvím **vyprávění blízkých lidí**
- Samostatné získávání informací z
různých zdrojů a **motivace** k zájmu
o historii

Prameny a Literatura

- SELUCKÝ, R., *Člověk a jeho volný čas*. Praha : 1966
- FILIPCOVÁ, B., *Člověk, práce a volný čas*. Praha : 1967
- ŠVIGOVÁ, M. Volný čas a my, in: *Svobodné slovo*. Praha : 1967
- KNAPÍK, J.; - FRANC, M. *Volný čas v českých zemích 1957-1967*. Praha : 2013
- OKÉNKOVÁ, V.; HOZOVÁ, M. Trávení volného času dětí a mládeže v 50. a 60. letech 20. století z antropologické perspektivy: Případ obce Droužkovice. In *Studia Ethnologica Pragensia*, Praha : 2013/2.
- VANĚK, M.; MÜCKE, P; PELIKÁNOVÁ, H. *Naslouchat hlasům paměti: Teoretické a praktické aspekty orální historie*. Praha : 2007.

DĚKUJI ZA POZORNOST!

NÁRODNÍ
MUZEUM

Bc. Věra Okénková

Národní muzeum

Ústav etnologie FF UK

E-mail: okenkova.vera@gmail.com